

Sygn. akt III PK 29/06

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 czerwca 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kwaśniewski (przewodniczący)

SSN Zbigniew Hajn (sprawozdawca)

SSN Andrzej Wróbel

w sprawie z powództwa J. S.
przeciwko Fabryce [...] z ograniczoną odpowiedzialnością w J.
o zapłatę nagrody jubileuszowej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 czerwca 2006 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Z.
z dnia 23 listopada 2005 r., sygn. akt IV Pa .../05,

oddala skargę kasacyjną.

U z a s a d n i e n i e

Zaskarżonym skargą kasacyjną wyrokiem Sąd Okręgowy w Z.:

(I) oddalił apelację pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego w J. z 29 września 2005 r., zasądzającego od pozwanej na rzecz powoda 11.520 zł tytułem nagrody

jubileuszowej z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz nadającego wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności do wysokości 2.200 zł oraz

(II) zasądził od pozwanej na rzecz powoda 900 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania za drugą instancję.

W pozwie z 26 lipca 2005 r. powód J. S. żądał zasądzenia od pozwanej Fabryki [...] 11.520 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie. Powód wskazał, że jest zatrudniony przez pozwaną na czas nieokreślony. 5 lutego 2005 r. nabył prawo do nagrody jubileuszowej po przepracowaniu 40 lat, zgodnie z zakładowym układem zbiorowym pracy z 24 listopada 1995 r. Pozwana nie wypłaciła mu tej nagrody argumentując, że jego staż pracy, obliczony zgodnie z nowym zakładowym układem zbiorowym pracy z 2 lipca 2003 r., obowiązującym od 1 września 2003 r., wynosi 38 lat. 6 miesięcy i 12 dni. W ocenie powoda stanowisko to jest niesłuszne, ponieważ do stażu uprawniającego go do nagrody jubileuszowej należy wliczyć również okresy odbywania przez niego zasadniczej służby wojskowej, które, zgodnie z układem z 1995 r., podległy wliczeniu do stażu pracy uprawniającego do nagrody jubileuszowej. Ponieważ układ z 2003 r. jest dla niego mniej korzystny, niż układ z 1995 r., to, co najmniej w zakresie postanowień dotyczących nagrody jubileuszowej, powinien on być wypowiedziany na piśmie. Skoro tego nie uczyniono, przesłanki nabycia prawa do nagrody jubileuszowej powinny być oceniane na podstawie układu z 1995 r.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa. Jej zdaniem między stronami doszło do porozumienia zmieniającego umowę o pracę przez podpisanie 17 czerwca 2004 r. „aneksu” do umowy o pracę z 29 stycznia 2003 r. i oświadczenia o zapoznaniu się przez powoda z przepisami zakładowego układu zbiorowego pracy. Porozumienie to czyniło zbędnym wypowiadanie warunków pracy i płacy, a wobec tego strony wiąże układ z 2003 r. W tym stanie rzeczy do nabycia przez powoda prawa do nagrody jubileuszowej należy stosować układ z 2003 r., który nie przewiduje wliczania do stażu pracy okresu służby wojskowej.

Sąd Rejonowy wskazał, że opisany przez powoda stan faktyczny nie był między stronami sporny. 1 września 2003 r. układ zbiorowy z 1995 r. został zastąpiony przez układ z 2003 r. Układy te odmiennie regulowały nabycie prawa do nagród

jubileuszowych, wobec czego należało ustalić, który z kolejnych układów ma zastosowanie wobec powoda. Sąd stwierdził, że art. 241¹³ § 2 k.p. uzależnia wprowadzenie mniej korzystnych postanowień nowego układu zbiorowego pracy od wypowiedzenia dotychczasowych warunków pracy i płacy. Ponieważ w zakresie prawa do nagród jubileuszowych postanowienia układu z 2003 r. były ewidentnie mniej korzystne dla powoda od postanowień układu z 1995 r., to w tym zakresie dotychczasowe warunki płacy powinny być zostać powodowi wypowiedziane. Skoro to nie nastąpiło, to nadal stanowią one część stosunku pracy stron. W związku z powyższym, do oceny, czy powód nabył prawo do nagrody jubileuszowej po 40 latach pracy należy stosować układ z 1995 r. Stosunek pracy stron nie uległ w tym zakresie zmianie z mocy „aneksu”. Zawartych w tym dokumencie oświadczeń stron, w szczególności zaś oświadczenia powoda, że zapoznał się z treścią regulaminu pracy i zakładowego układu zbiorowego pracy, nie można traktować jako wypowiedzenia zmieniającego warunki pracy i płacy oraz oświadczenia o przyjęciu nowych warunków. Gdyby zaś, jak sugeruje pozwany, traktować ten dokument jako porozumienie stron zmieniające treść stosunku pracy, to powinien on zawierać jednoznaczne oświadczenia woli stron o zmianie poszczególnych praw i obowiązków stron, czego nie zawiera.

Apelację od powyższego wyroku złożyła pozwana. W jej uzasadnieniu wskazano, między innymi, że oświadczeniem wiedzy z 17 czerwca 2004 r. o treści: „oświadczam, że zapoznałem się z treścią informacji oraz z treścią obowiązujących w Spółce przepisów prawa pracy, tj. regulaminu pracy oraz zakładowego układu zbiorowego pracy” J. S. przyjął do wiadomości zaproponowane mu nowe warunki pracy określone w zakładowym układzie zbiorowym pracy (także w rozumieniu art. 42 § 1 i 2 k.p. w związku z art. 241¹³ § 2 k.p.), natomiast oświadczeniem woli z tej samej daty o treści: „i przepisy powyższe akceptuję i zobowiązuję się do ich stosowania” J. S. skutecznie spowodował włączenie wynikających z układu norm do swojego stosunku pracy (także w rozumieniu art. 42 § 3 k.p.).

Sąd Okręgowy, oddalając apelację, podzielił ustalenia faktyczne i rozważania prawne zawarte w motywach wyroku Sądu pierwszej instancji. W szczególności Sąd podkreślił, że stosunek pracy stron nie uległ w przedmiotowym zakresie zmianie z mocy „aneksu” i nie można traktować tego dokumentu jako porozumienia

stron zmieniającego treść stosunku pracy, ponieważ nie zawiera on jednoznacznych oświadczeń woli o zmianie poszczególnych praw i obowiązków stron tworzących ten stosunek prawny. Sąd Okręgowy dodatkowo ustalił, że do podpisania „aneksu” doszło na hali produkcyjnej. Na zapoznanie się z nim i jego podpisanie powód miał około jednej minuty, gdyż w tym czasie „aneksy” podpisywali wszyscy pracownicy zmiany w liczbie 150. Powodowi nie przedstawiono układu zbiorowego z 2003 r. W tej sytuacji, zdaniem Sądu, forma i sposób wprowadzenia w życie „aneksu” oraz jego treść wskazują, że pracodawca w ten sposób usiłował wywiązać się z obowiązku nałożonego na niego w art. 29 § 3 k.p., a nie doprowadzić do zmiany treści stosunku pracy. Strona pozwana co najmniej nie udowodniła, że strony złożyły precyzyjne, jednoznaczne i zgodne oświadczenia woli o zmianie poszczególnych praw i obowiązków stosunku pracy, w szczególności w zakresie zasad przyznawania i wysokości nagród jubileuszowych. Do zmiany treści umowy o pracę, zarówno w drodze wypowiedzenia zmieniającego, jak i porozumienia stron, wymagane jest bowiem wyraźne wskazanie, jakich konkretnie elementów treści stosunku pracy dotyczy zmiana treści umowy o pracę i jaki jest zakres tych zmian.

W skardze kasacyjnej pełnomocnik pozwanej zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w całości, opierając skargę na podstawie naruszenia materialnego i zarzucając mu naruszenie: art. 60 i 77 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p. oraz art. 11, 29 § 1 pkt 3, 29 § 4 i 77¹ k.p. poprzez błędną ich wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, polegające na uznaniu, że: (-) złożenie przez stronę umowy o pracę (pracownika) oświadczenia woli w przedmiocie włączenia do treści tej umowy o pracę postanowień nowego zakładowego układu zbiorowego pracy wymaga dla swej skuteczności szczegółowego wymienienia poszczególnych uprawnień i obowiązków, które ulegają zmianie, w treści porozumienia o zmianie umowy o pracę (niezastosowanie art. 60 i 77 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p. i art. 11 k.p.); (-) złożenie przez strony umowy o pracę oświadczeń woli w przedmiocie zmiany tej umowy nie może nastąpić w odrębnych dokumentach (niezastosowanie art. 60 i 77 § 2 k.c., w związku z art. 300 k.p. i art. 11 k.p. i błędna wykładnia art. 29 § 4 k.p.); (-) złożenie przez strony umowy o pracę oświadczeń woli w przedmiocie zmiany wynagrodzenia pracownika nie może nastąpić poprzez odesłanie do treści

zakładowego układu zbiorowego pracy, lecz wymaga dla swej skuteczności złożenia oświadczeń woli szczegółowo określających zasady wynagradzania w treści porozumienia zmieniającego umowę o pracę (błędna wykładnia art. 29 § 1 pkt 3 k.p. i niezastosowanie art. 77¹ k.p.).

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w całości i orzeczenie co do istoty sprawy, przez oddalenie powództwa zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania za obie instancje oraz postępowanie kasacyjne według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skargi wskazano między innymi, że nie istnieje, ani w prawie pracy, ani w prawie cywilnym przepis nakazujący złożenie zgodnych oświadczeń woli w jednym dokumencie (na jednej karcie). Nie ma podstaw do kwestionowania prawotwórczej mocy oświadczenia woli z tej przyczyny, że jego treść znajduje się na odwrocie aneksu. Przyjęcie takiej interpretacji godzi w art. 77 § 2 k.c. i art. 29 § 4 k.p., które nie zawierają żadnych szczegółowych obwarowań w zakresie formy pisemnej. Skoro prawo cywilne dopuszcza zachowanie formy pisemnej poprzez złożenie oświadczeń w odrębnych podpisanych i wymienionych przez strony dokumentach, to tym bardziej dopuścić należy możliwość włączenia w treść jednej czynności prawnej oświadczeń znajdujących się na dwóch stronach jednej karty. Z tych względów oświadczeniem wiedzy z 17 czerwca 2004 r. o treści: „i przepisy powyższe akceptuję i zobowiązuję się do ich stosowania” powód skutecznie spowodował włączenie wynikających zeń norm do swojego stosunku pracy, co zostało pominięte przez Sąd Okręgowy

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna podlega oddaleniu, ponieważ nie ma uzasadnionych podstaw.

Przede wszystkim, zgodnie ze stanowiskiem przyjętym w orzecznictwie Sądu Najwyższego, ustalenie treści oświadczenia woli należy do ustaleń faktycznych i nie może podlegać kontroli kasacyjnej przeprowadzanej w ramach podstawy

naruszenia prawa materialnego. Kontroli takiej podlega natomiast wykładnia ustalonego oświadczenia woli. Warunkiem takiej kontroli wykładni dokonanej przez sąd drugiej instancji jest jednak podniesienie przez skarżącego zarzutu naruszenia art. 65 k.c. (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z 20 marca 2002 r., V CKN 945/00, LEX nr 54486 i z 15 października 2002 r., II CKN 1167/00, LEX nr 74498). Pełnomocnik skarżącej nie podniósł zarzutów naruszenia przepisów postępowania. W tej sytuacji, Sąd Najwyższy, rozpoznając sprawę w granicach podstaw kasacyjnych, jest związany podstawą faktyczną zaskarżonego wyroku przy ocenie naruszenia prawa materialnego (art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Ponadto, w rozpoznawanej skardze nie zarzucono naruszenia art. 65 k.c., co oznacza, że dokonana przez Sąd Okręgowy wykładnia „aneksu” nie została przez skarżącą podważona. W rezultacie, podstawowe w sprawie stwierdzenie Sądu Okręgowego, że części aneksu, w której powód jednostronnie oświadczył, iż zapoznał się z treścią informacji oraz z treścią obowiązujących w Spółce przepisów prawa pracy, w tym treścią zakładowego układu zbiorowego pracy oraz, że przepisy te akceptuje i zobowiązuje się do ich stosowania i przestrzegania, nie można traktować jako porozumienia zmieniającego treść umowy o pracę stron, nie zostało przez skarżącą skutecznie zakwestionowane.

Jednakże nie tylko wskazane wady skargi kasacyjnej zadecydowały o jej oddaleniu. Należy bowiem zauważyć, że w świetle uważniejszej lektury całości spornego dokumentu, powyższa ocena Sądu Okręgowego jest w pełni uzasadniona. Dzieli się on bowiem wyraźnie na trzy części: pierwszą, podpisaną przez obie strony, będącą, zgodnie z tytułem, aneksem do umowy o pracę, zawartej 29 stycznia 2003 r., w której stanowi się o zmianie wynagrodzenia zasadniczego i dodatku za pracę na drugiej zmianie na zasadach określonych w zakładowym układzie zbiorowym pracy; drugą, zatytułowaną „Informacja”, podpisaną tylko przez pracodawcę, zawierającą informacje wymagane przez art. 29 § 3 k.p. i trzecią, podpisaną tylko przez pracownika, zawierającą opisane wyżej jednostronne oświadczenie o zapoznaniu się z przepisami układu zbiorowego i zobowiązaniu się do ich stosowania i przestrzegania. W tej sytuacji trafność uznania przez Sąd Okręgowy, że rozważane oświadczenie powoda nie stanowi części porozumienia zmieniającego (aneksu) jest oczywista.

Wobec powyższego rozważanie sformułowanych przez pełnomocnika skarżącej zarzutów naruszenia prawa materialnego jest bezprzedmiotowe.

Z przytoczonych względów, stosownie do art. 398¹⁴ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.